

Velferðarvaktin 31. janúar 2023

Velsældarmælikvarðar og velsældaráherslur ríkisstjórnarinnar

Katrín Jakobsdóttir forsætisráðherra

| Stjórnarráð Íslands
Forsætisráðuneytið

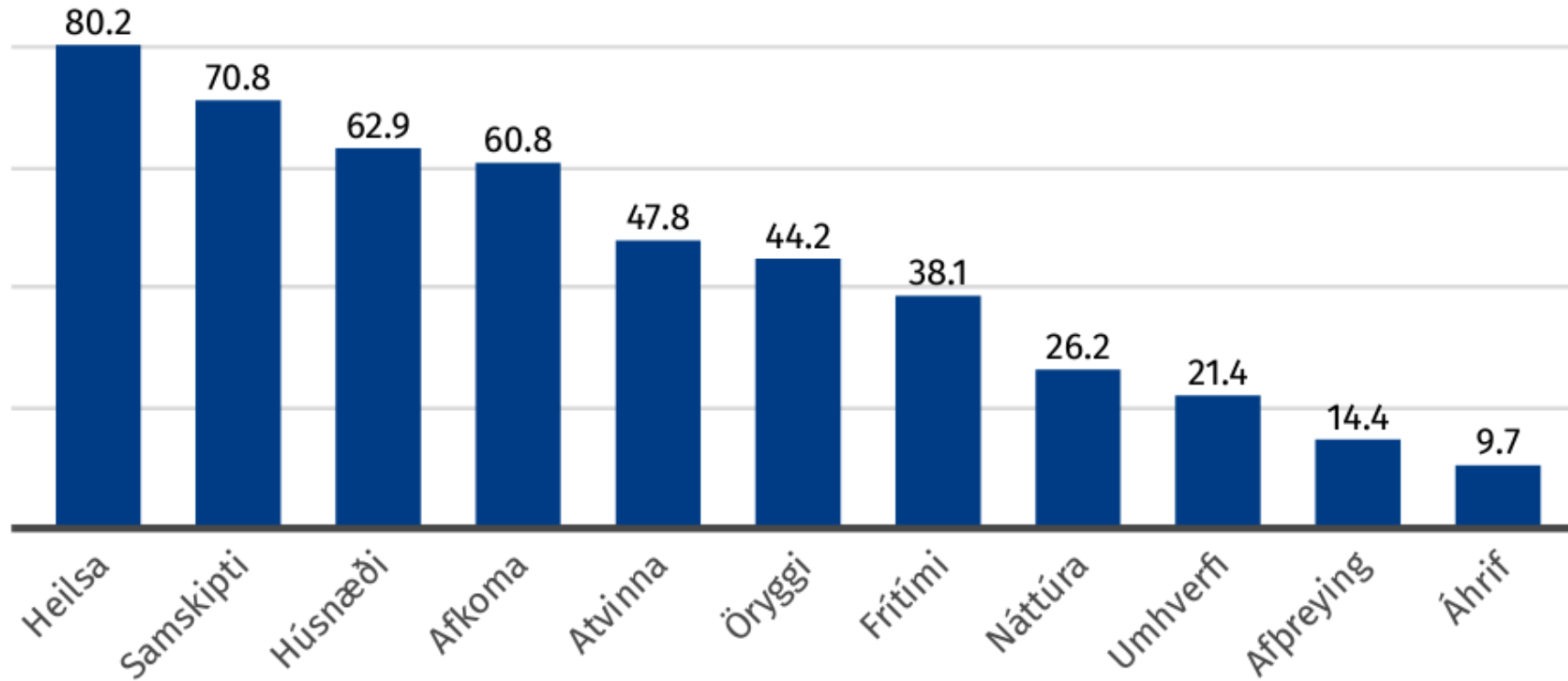
Mælikvarðar um hagsæld og lífsgæði

Tillögur þverpólitískrar nefndar

- 39 mælikvarðar um velsæld og lífsgæði eru lagðir fram til frekari umræðu.
- Lagt verði í vinnu við að bæta úr skorti á tölulegum gögnum um umhverfismál og félagsauð.
- Stjórnvöld móti afstöðu til þess með hvaða hætti þau nýta sér mælikvarðana við stefnumótun.
- Hagstofunni verði falið að halda utan um mælikvarðana enda falli þeir vel að annarri sambærilegri vinnu innan stofnunarinnar, eins og félagsvísum og mælingum um heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna.

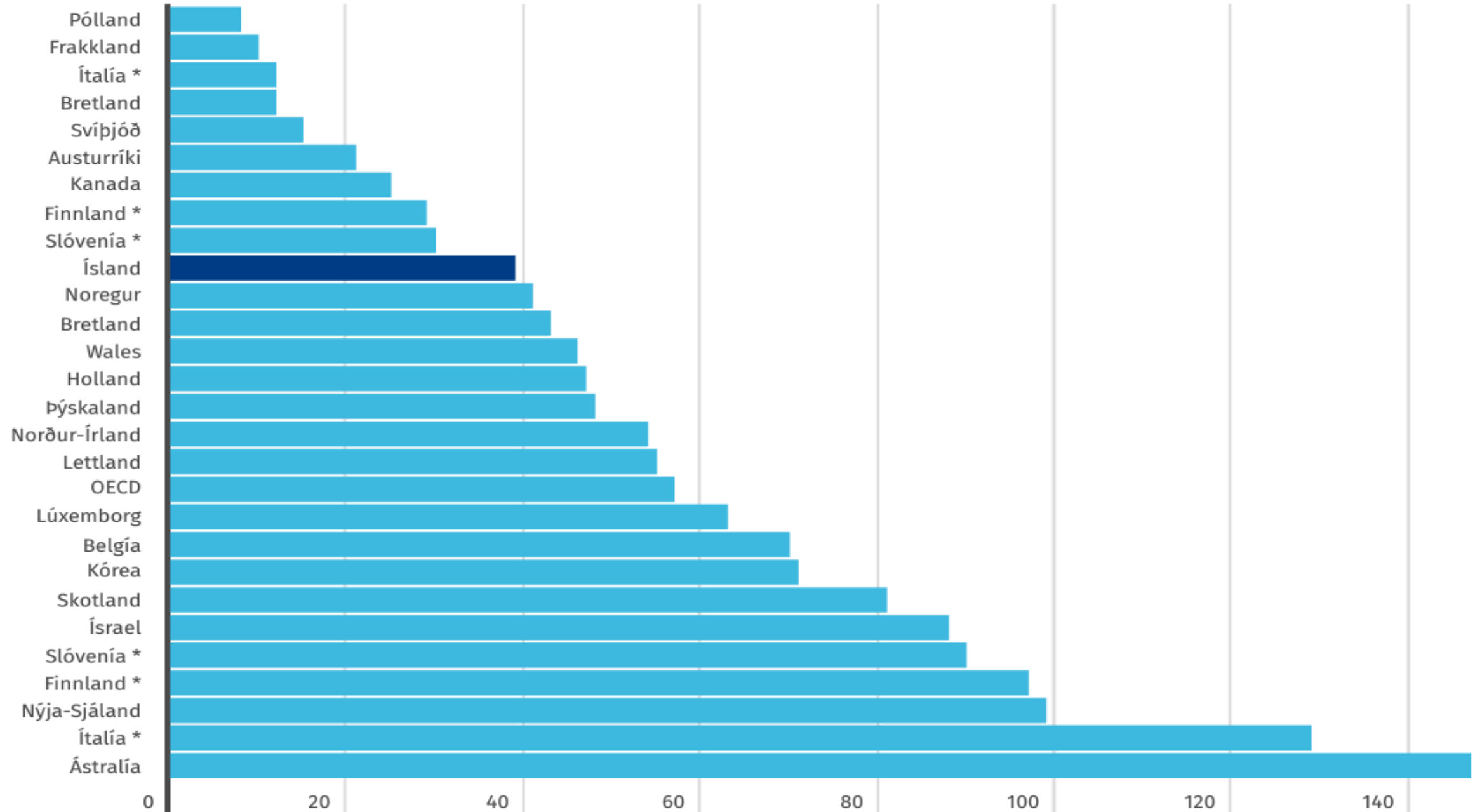

Þættir sem skipta máli fyrir eigin lífsgæði

Þátttakendur töldu heilsu (þ.e. góða heilsu og aðgengi að heilbrigðisþjónustu) skipta mestu máli varðandi eigin lífsgæði, því næst samskipti (þ.e. vinir, fjölskylda, nágrenni og samstarfsfólk), svo húsnæði (öruggt húsnæði, húsnæðiskostnaður, framboð húsnæðis) og afkoma (tekjur, eignir og örugg afkoma)

Fjöldi mælikvarða eftir löndum

Velsældarvísar: Safn mælikvarða til að meta hagsæld og lífsgæði

Félagslegir (17)

Heilsa: lífslíkur, lífslíkur við góða heilsu, neita sér um lækniþjónustu, eigið mat á andlegri heilsu

Menntun: Menntunarstig, brotthvarf úr framhaldsskóla, símenntun

Félagsauður: Kosningabátttaka, stuðningur annarra, þátttaka í skipulagði félagsstarfi, traust til samborgara og traust til stjórnmalakerfis.

Öryggi: Öruggur í nærumhverfi og þolendur afbrota.

Jafnvægi milli vinnu- og einkalífs: Löng vinnuvika, óhefðbundinn vinnutími og tvö störf eða fleiri

Efnahagslegir (15)

Hagkerfið: Verg landsframleiðsla og hagvöxtur, þróun verðlags, kaupmáttur, skuldir heimila og skuldastaða hins opinbera, heimila og fyrirtækja sem hlutfall af VLF.

Atvinna: Hlutfall starfandi, atvinnuleysi, þeir sem eru ekki í vinnu námi eða starfi (NEET), starfsánægja

Húsnæði: Verulega íþyngjandi byrði húsnæðiskostnaðar og ástand húsnæðis.

Tekjur: Lágtekjuhlutfall, viðvarandi lágur tekjur, skortur á efnis- og félagslegum gæðum, jöfnuður (GINI stuðull)

Umhverfislegir (7)

Loftgæði og loftslag: Svifryk, losun gróðurhúsalofttegunda.

Land: Árangur í landgræðslu og náttúruverndarsvæði.

Orka: Hlutfall endurnýjanlegrar orku í heildarorkunotkun.

Úrgangur og endurvinnsla: Magn heimilisúrgangs, endurvinnsluhlutfall heimilissorps

Velsældaráherslur í forgrunni á málefnasviðum fjármálaáætlunar

Fjármálaáætlun 2021-2025

Staða 39 mælikvarða um hagsæld og lífsgæði

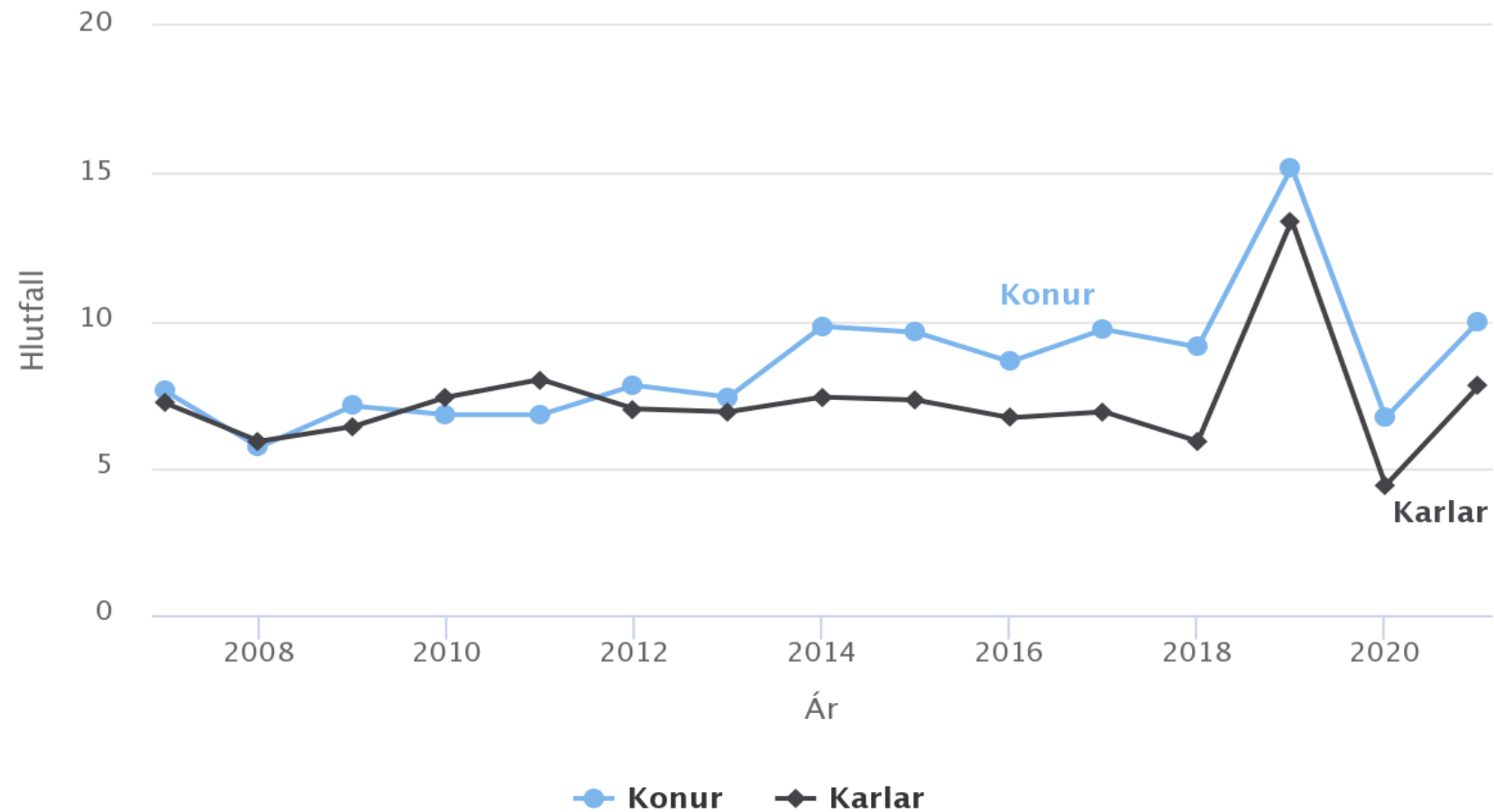
+ Betra; --Verra; / Aðeins ein mæling; 0 óbreytt

Nr.	Félagslegir þættir	Mælikvarðar	HM	Þróun
1	Heilsa	Lífslíkur	HM 3	+
2	Heilsa	Lífslíkur við góða heilsu	HM 3	--
3	Heilsa	Neitaði sér um læknisþjónustu	HM 3	+
4	Heilsa	Eigið mat á andlegri heilsu	HM 3	/
5	Menntun	Menntunarstig	HM 4	+
6	Menntun	Brotthvarf úr framhaldsskóla	HM 4	+
7	Menntun	Símenntun	HM 4	--
8	Félagsauður	Kosningabátttaka	HM 16	--
9	Félagsauður	Stuðningur annarra	HM 3	/
10	Félagsauður	Þátttaka í skipulögðu félagsstarfi	HM 10	/
11	Félagsauður	Traust til samborgaranna	HM 16	/
12	Félagsauður	Traust til stjórnmalakerfisins	HM 16	/
13	Öryggi	Öruggir í nærumhverfi	HM 16	/
14	Öryggi	Polendur afbrota	HM 16	0
15	Jafnvægi milli vinnu og einkalífs	Löng vinnuvika	HM 5	+
16	Jafnvægi milli vinnu og einkalífs	Óhefðbundinn vinnutími	HM 5	+
17	Jafnvægi milli vinnu og einkalífs	Tvö störf eða fleiri	HM 5	0
Nr.	Efnahagslegir þættir	Mælikvarðar	HM	Þróun
18	Hagkerfið	VLF og hagvöxtur	HM 8	+
19	Hagkerfið	Verðbólga	HM 8	--
20	Hagkerfið	Kaupmáttur	HM 8	+
21	Hagkerfið	Skuldir heimila	HM 8	+
22	Hagkerfið	Skuldastaða hins opinbera, heimila og fyrirtækja	HM 8	+
23	Atvinna	Hlutfall starfandi	HM 8	+
24	Atvinna	Atvinnuleysi	HM 8	+
25	Atvinna	Ekki í vinnu, námi eða starfsþjálfun	HM 8	+
26	Atvinna	Starfsánægja	HM 8	/
27	Húsnæði	Verulega íþyngjandi byrði húsnæðiskostnaðar	HM 11	+
28	Húsnæði	Ástand húsnæðis	HM 11	0
29	Tekjur	Lágtekjuhlutfall	HM 1 og HM 10	--
30	Tekjur	Viðvarandi lágar tekjur	HM 1	+
31	Tekjur	Skortur á efnis- og félagslegum gæðum	HM 1	+
32	Tekjur	Jöfnuður (Gini-stuðull)	HM 10	0
Nr.	Umhverfislegir þættir	Mælikvarðar	HM	Þróun
33	Loftgæði og loftslag	Svifryk	HM 11	0
34	Loftgæði og loftslag	Losun gróðurhúslofttegunda	HM 13	0
35	Land	Árangur í landgræðslu	HM 15	+
36	Land	Náttúruverndarsvæði	HM 15	+
37	Orka	Hlutfall endurnýjanlegrar orku í heildarorkunotkun	HM 7	+
38	Úrgangur og endurvinnsla	Magn heimilisuðgangs	HM 6 og HM 12	--
39	Úrgangur og endurvinnsla	Endurvinnsluhlutfall heimilissorps	HM 11 og HM	--

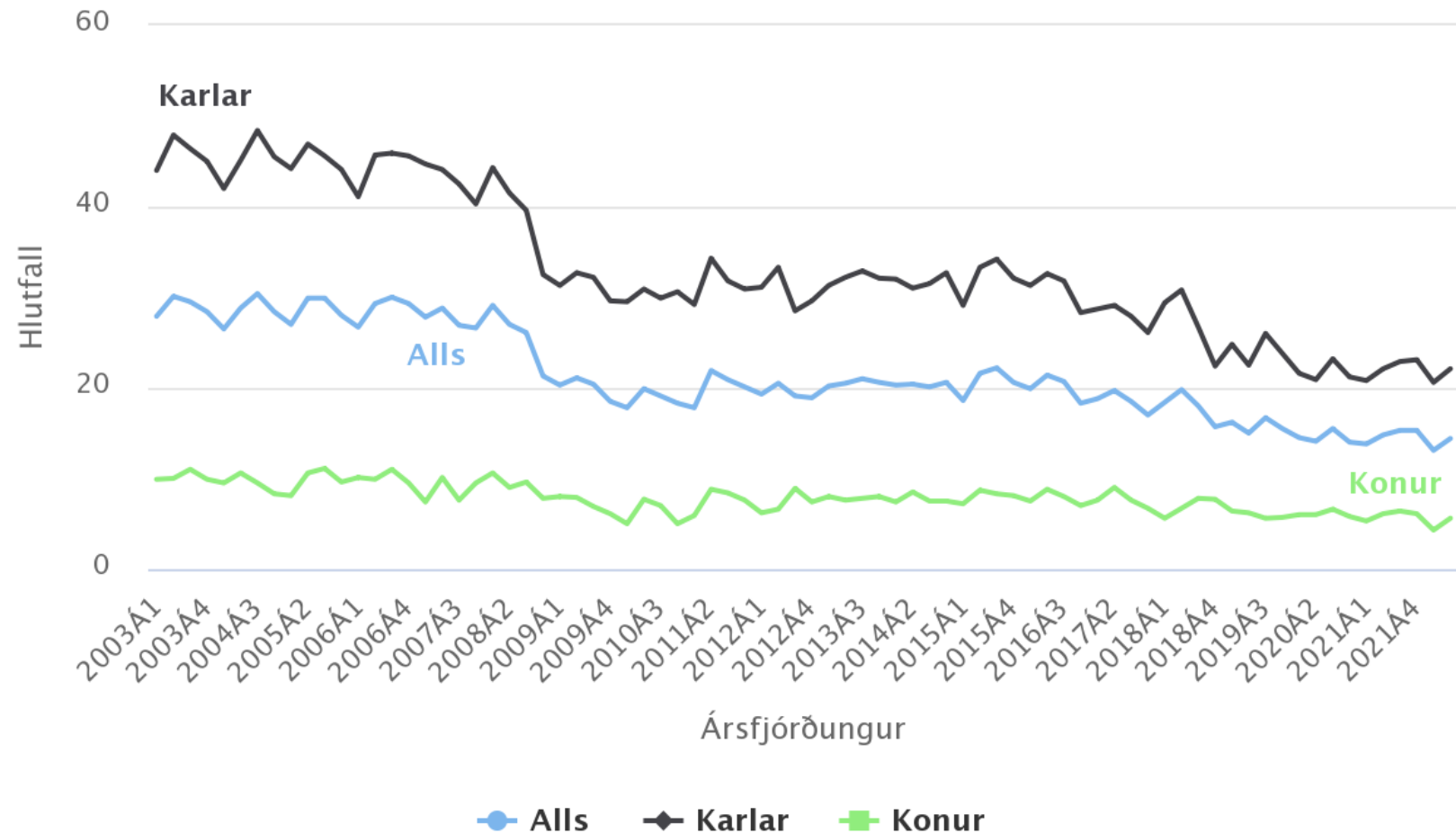
- Í lífsskjararannsókn Hagstofu Íslands er spurt hvort ekki hafi verið leitað til læknis eða sérfræðings vegna eigin heilsu þrátt fyrir að viðkomandi hafi þurft á því að halda.

Neitaði sér um læknisþjónustu

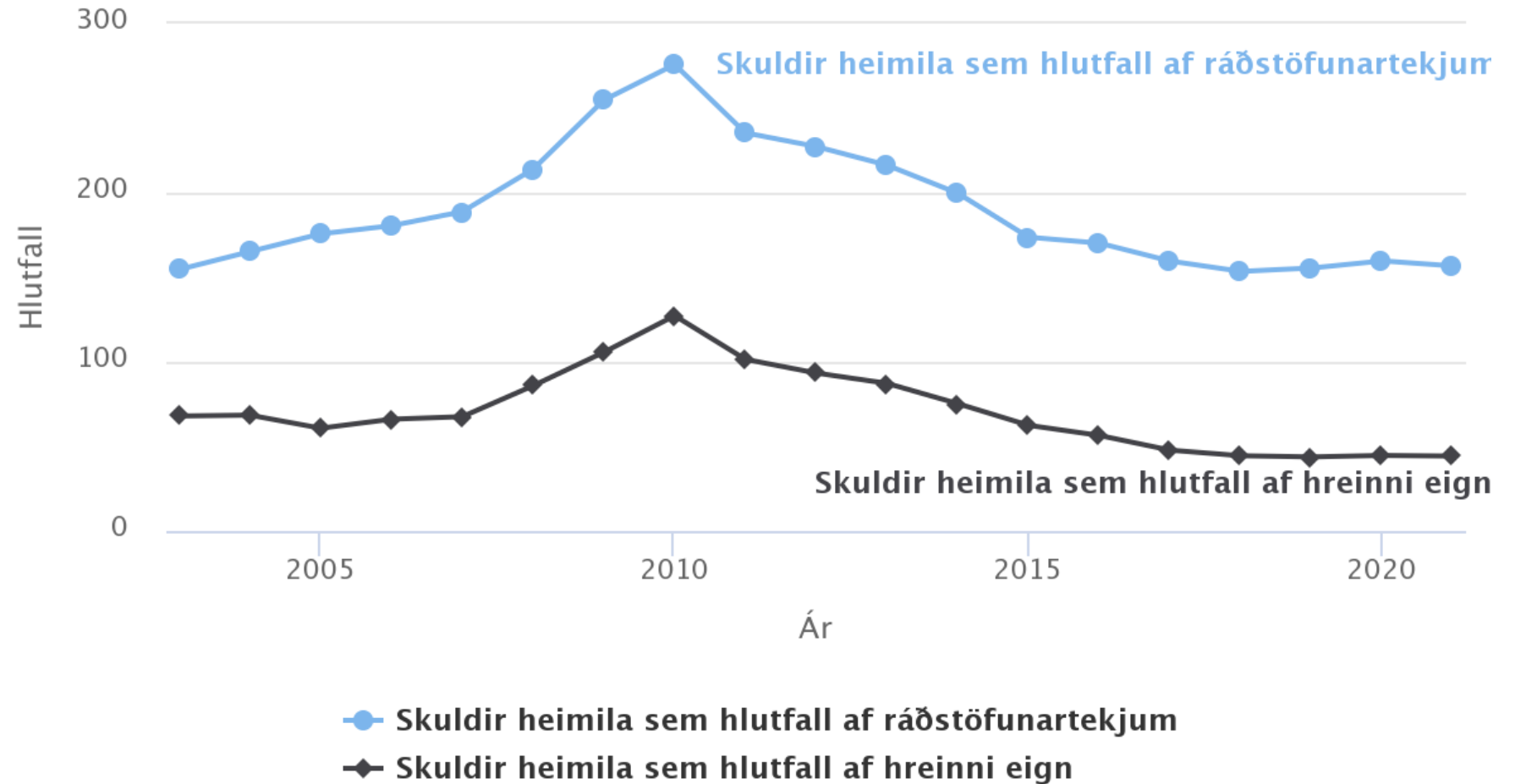
Hlutfall vinnuafls sem vinnur langa vinnuviku að jafnaði, eða meira en 49 stundir á viku, eftir kyni.

Hlutfall sem vinnur langa vinnuviku

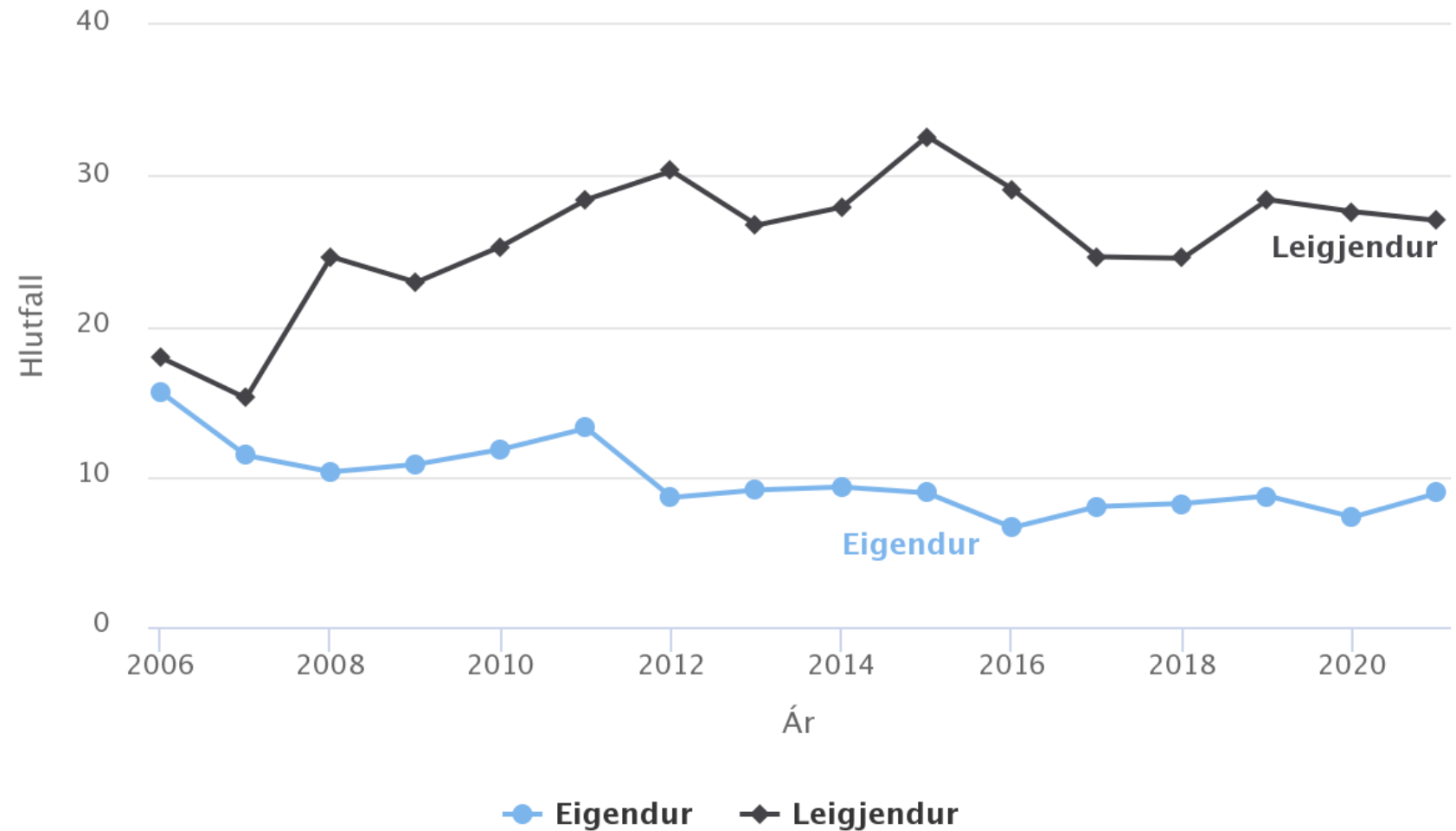
Skuldir heimila sem hlutfall af ráðstöfunartekjum og hreinni eign.

Skuldir heimila sem hlutfall af ráðstöfunartekjum og hreinni eign

Hlutfall heimila með íþyngjandi húsnæðiskostnað eftir stöðu á húsnæðismarkaði.

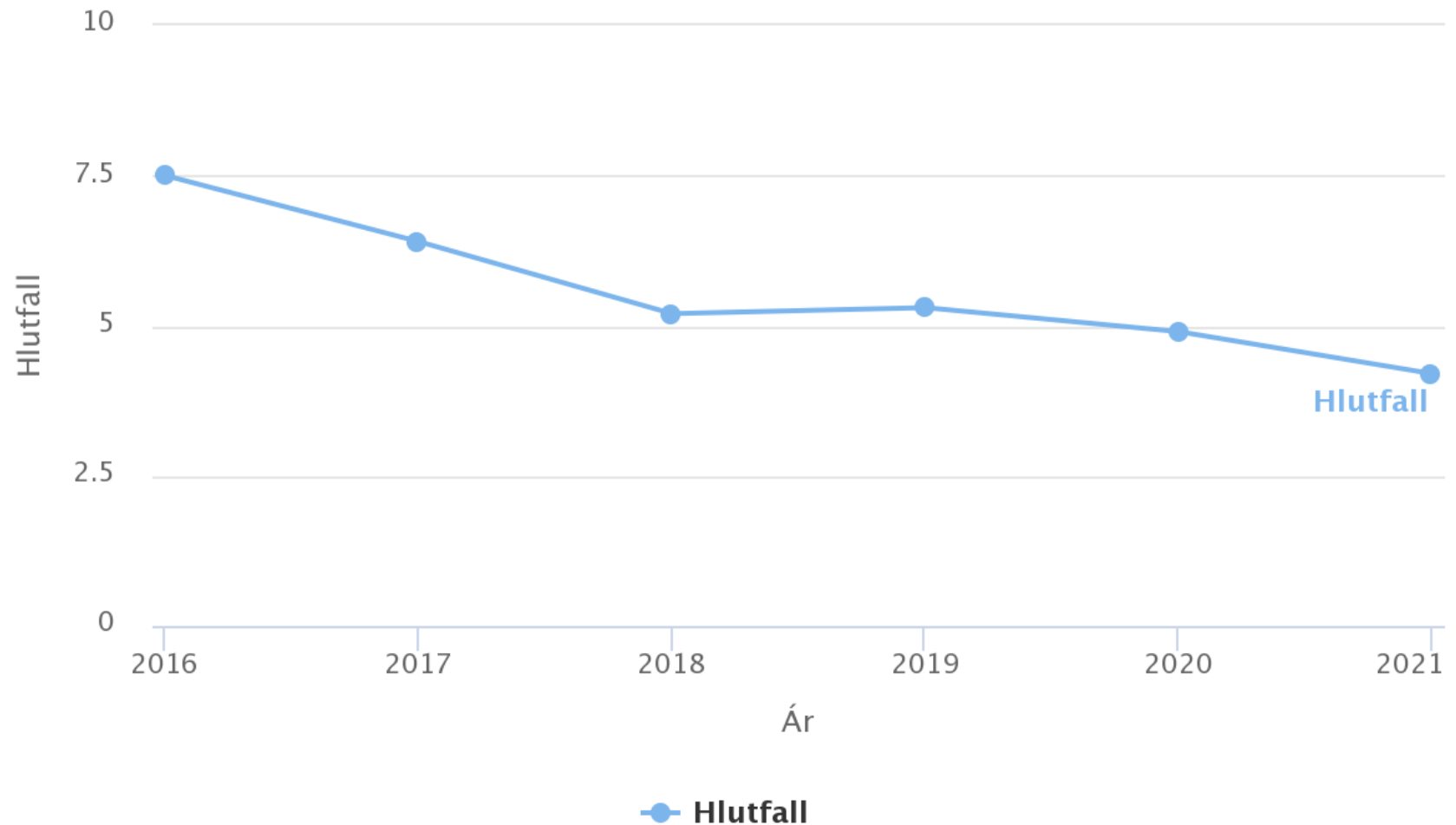
Verulega íþyngjandi húsnæðiskostnaður

Hlutfall heimila
sem skortir
efnisleg gæði

Skortur á efnislegum gæðum

Þverpólítísk
nefnd (2017)

Wellbeing
Economic
Governments
group, WEGo
(2018)

Skýrsla (2019)

6 velsældaráherslur
(2021)

Mælikvarðar
uppfærðir fyrir
fjármálaáætlun
(2021-2025)

Rammagrein í
fjármálaáætlun
(2023-2027)

Ráðstefna í júní
2023 um velsæld
og sjálfbærni

Mælikvarðar
(2019)

Rammagrein og
uppfærða
mælikvarða í
fjármálaáætlun
(2024-2028)

17
Félags-
legir

15
Efnahags-
legir

7
Umhverfis-
legir

Sjálfbært
Ísland (2022)

Works for Well-Being

Tækifæri eftir COVID-19

- Tækifæri til að samþætta stefnur til að takast á við áskoranir á sviði umhverfis-, efnahags- og félagsmála
- Víðtæk áhrif COVID-19 á velferð kalla á samhæfða nálgun þvert á málaflokka
- Áhersla á sjálfbærni, störf án aðgreiningar, hugvit, aukna sýmenntun og sveigjanleika á vinnumarkaði, virkni barna og ungmenna, geðheilsu, lýðheilsu og forvarnir, aukna samfélagslega þátttöku alemnings og frekari greiningar á undirstöðum velferðar.
- Forsenda fyrir stefnumótun um aukna velsæld eru tölfræðileg gögn og greiningar á þróun velsældarvísa.

Næstu skref

Forsetasúrskurður 2021 – forsætisráðuneytið fer með mál er varða:

- Forystu og samhæfingu innan Stjórnarráðs Íslands.
- Sérstök áherslumál á sviði samhæfingar
- Réttlát umskipti, velsældaráherslur, sjálfbær þróun.

Verkefnastofa um sjálfbæra þróun

- Samræmd stefna um sjálfbæra þróun í samræmi við Heimsmarkmið SP - Efnahagur – samfélag – umhverfi
- Ríkisstjórnin leggur áherslu á að efla og þróa **samstarf** á vettvangi **velsældarríkja þar sem Heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun eru leiðarljós**. Áhersla verður lögð á að Ísland verði meðal forysturíkja í þróun og eftirfylgni **velsældarmælikvarða** sem treysti stöðu landsins sem **velsældarhagkerfis**.

WEGO
Wellbeing Economy
Governments

